

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Economii bugetare. — Parteniu Cosma. — În marginea unor conferințe. — Situația. — Cassa comună de pensuni a băncilor din Ungaria. — Chestiunea băncii „Ardeleana” Orăștie. — Reglementarea comerțului de devize. — *Cronică:* Decorare. Incassările statului român. Statistica impozitelor directe. Comisarii guvernului dela întreprinderile particulare. Numelele indicii pe Octombrie a. e. — Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României. Cursul Valorilor la București. — Concurs.

Economii bugetare.

Ministerul de finanțe pregătește bugetul pentru anul viitor. În urma deficitelor importante din anul curent, fostul ministru de finanțe dl Vintilă Brătianu a anunțat restrângerea cheltuielilor, voind să întocmească un buget mai redus decât cel din acest an.

Contra acestei tendințe de restrângere a cheltuielilor, fiind și așa bugetele anterioare insuficiente pentru refacerea țării, toată lumea interesată a protestat, cu toate că toți recunoșteau necesitatea economiilor.

Este adevărat că cifra bugetelor de până acum, date fiind nevoile imperioase ale Țării, mărimea ei atât teritorială, cât și numărul populațiunii, este mică. Nu-i mai puțin însă adevărat că sarcinile impuse de Țară asupra cetățenilor proporțional cu capacitatea lor de producție sunt foarte grele, ba chiar insuportabile, dovadă deficitul bugetare. Deci economii se impun.

Trebuie însă să distingem între economii și economii. Nu va mai fi economie atunci când prin restrângerea cheltuielilor absolut utile se vor paraliza și mai mult serviciile Statului destul de desorganizate și de altecum. Cu toate aceste bugetul

poate suferi foarte multe reduceri și se poate executa numai dacă actualul guvern va avea curajul să taie în carne vie!

În numărul nostru trecut am amintit de adevărata ofensivă inaugurată de ministerul agriculturii contra risipei cu automobilele. Mulți susțin că economiile ce se vor face prin reducerea automobilelor va avea mai mult efect psihologic asupra contribuabilului, decât o economie mai importantă. De sigur efectul psihologic va fi foarte mare, însă chiar și economiile, — dacă se va executa această operă de stârpire și la serviciile celelalte din țară, — vor fi destul de considerabile.

Am aflat cu satisfacție că diferite ministere au redus numărul diurniștilor și a diurnistelor.

Deasemenea se desființează așa numiții comisari ai guvernului dela întreprinderile particulare și cei de pe lângă camerele agricole.

Astfel începutul bun s'a făcut. În direcția aceasta se mai pot face multe; sunt absolut inutile funcțiunile create numai pentru a satisface partizanii politici, — comisarii guvernului de pe lângă camerele de comerț, marii și micii inspectori din toate serviciile, toți atâția cari sugeau bugetul țării și cari n'aveau nici un alt rost, decât de a fi partizanii devotați ai regimului și de a șicana, chiar și de a șantaja lumea producătoare.

Mai nou suntem informați că în urma restabilirii libertăților cetățenești vor fi lăsați la vatră 12.000 de jandarmi, ceea ce va produce o economie de circa 200 milioane.

Iată câteva exemple. Scuturând deci nițel diversele poziții din buget se pot face foarte multe economii, nestânjenind

întru nimic mersul afacerilor statului, din contră prin aceste măsuri se vor promova numai interesele tuturor producătorilor.

Credem că aceste informațiuni se vor verifica întocmai și că guvernul va stăruii pe calea bună începută și va găsi și alte poziții inutile din buget, cari se vor putea elimina și în orice caz nu va înființa noi sinecure pentru partizanii săi, după exemplul antecesorilor, cari au fost atât de aspru judecați de actualii noștri guvernanți.

Parteniu Cosma.

Domnul P. Nemoianu, a avut fericita inspirație să reimprospăteze în „Universul Literar” No. 46 dela 11 Nov. a. c. figura impunătoare, marea personalitate, a celui ce a purtat cândva numele de mai sus. Prilej l-a dat, probabil, aniversarea de 5 ani dela moartea fericitului P. Cosma și a săvârșit prin aceasta un lucru, care merită toată recunoștința.

În adevăr, cei ce l-au cunoscut, și cine nu l-a cunoscut, pe directorul „Albinei”, pe Parteniu Cosma, pe omul cu o activitate atât de multilaterală, pe toate terenele vieții publice românești din Ardeal în ultimii 30 de ani dinainte de războiu, — l-au uitat prea curând. L-au uitat și cei mulți, foarte mulți chiar, cărora le-a fost ocrotitor și protector pe vremuri, și dintre cari unii, au a-și mulțami situațiile înalte în care au ajuns în împrejurările schimbate de după războiu, bunăvoinței și protecției cu care au fost împărtășiți cândva de răposatul Cosma.

Figuri marcante ale trecutului nostru apropiat, cum a fost și P. Cosma, este bine să fie făcute cunoscute și generațiilor tinere, cărora le pot servi, în multe privințe, ca exemplu: de muncă, cinste și devotament pentru binele obștesc.

Cutezăm să afirmăm, fără teamă de a putea fi contraziși, că în ultimele patru decenii premergătoare izbucnirii războiului mondial, P. Cosma, a fost figura cea mai proeminentă între conducătorii poporului nostru din Ardeal.

Nu era chestiune de interes public românesc, fie pe teren cultural, bisericesc, social, economic sau politic, în care părerea lui P. Cosma să nu fi fost cerută și de cele mai multe ori și urmată.

A fost o adevărată personalitate de conducător și îndrumător, cu mare autoritate, cum în timpurile postbelice abia îi vom găsi egal la Românii ardeleni.

Spirit vioiu, P. Cosma nu era preocupat numai de trebile publice ale poporului nostru

ardelenesc, ci interesul său pentru soartea și prosperarea poporului românesc în genere, a trecut și hotarele de pe vremuri. Îl preocupă îndeosebi traiul și existența mizeră a poporului țăran din Regat.

Încă la 1876 la o întâlnire, ce a avut cu Ioan I. Brătianu (tatăl), P. Cosma, în vederea situației precare, în care a rămas țăranul din România, cu toată împrăștierea, ce s'a făcut la 1864, spunea: „Nu m'ași mira de loc, dacă în România înșiși țărani vor căuta mod și mijloace, ca statul să fie necesitat a rezolvi încă odată desrobirea țărănilor, în mod drept și echitabil”.

Ceeace a prevăzut vizionarul Cosma, s'a întâmplat. A urmat răscoalele țărănești dela 1888 și 1907, cari ambele au avut la bază preafireasca sete de pământ a țăranului, satisfăcută abia acum, după războiu, prin reforma agrară, pe care i-a fost dat lui P. Cosma, să o vază decretată și începută, până a fost în viață.

Fiu credincios al bisericii sale ortodoxe, P. Cosma a jucat în organizația acesteia un rol covârșitor și a dezvoltat în cadrele ei o activitate fecundă, ca pușini alții. Colaborator valoros al marelui Șaguna la elaborarea „Statutului Organic”, a legii fundamentale a bisericii ortodoxe române din Ardeal, P. Cosma, a fost, timp de 40 ani, în toate corporațiile bisericesti, dela cele mai de jos, până la cele mai înalte, spiritul conducător și îndrumător, Numele de „metropolitul mirean” al Românilor ortodocși din Ardeal ce i-a adus aceasta rodnică activitate a sa, a fost mai mult decât o vorbă înaripată.

Puritan, în adevăratul sens al cuvântului și făcând parte din generația intelectualilor noștri idealști, de pe vremea dualismului Austro-Ungar, P. Cosma cu toate prilejurile număroase, ce ar fi avut, în cursul lungii sale cariere de director de bancă, ca pe cale absolut normală și cinstită, să-și creeze și sporească, patrimoniul, pentru zile de bătrânețe și pentru familia sa număroasă, preocupat de ordin material, pentru sine și ai săi n'a avut și nici n'a cultivat nicicând. Agoni-seala sa de o viață întreagă, trăită cu cumpăt, a căzut pradă, aproape în întregime, evenimentelor de războiu și unei lungi și costisitoare pribegii și P. Cosma a murit — sărac. În schimb nu a lipsit să-și dea întreg concursul binevoitor și total desinteresat, ca cu sprijinul băncii „Albina”, ce conducea, număroși, foarte număroși intelectuali, de-ai noștri, din toate părțile Ardealului, cumpărând moșii și case, să-și creeze situații materiale înfloritoare și prin aceasta independență în toate direcțiile.

N'a fost cumular de posturi și funcții ușoare, bine retribuite, cum întâlnim atâția în vremurile,

ce le trăim acum, deși ar fi putut fi. Cel mult se poate spune, că a fost cumulară de funcții onorifice, la conducerea cărora însă îl reclama încrederea publică și în serviciul cărora își punea întreaga putere a sufletului său, mintea sa ageră și toată puterea sa de muncă, ce nu cunoștea odihnă.

Sunt calități acestea, cari dacă lipsesc aproape total oamenilor zilelor noastre de azi, se întâlnesc, destul de rar și la oamenii zilelor dinainte de războiu. Deaceia ele înalță și așează cu atât mai mult pe P. Cosma, între bărbații cu adevărat mari ai neamului nostru de dincoace de Carpați.

Am ținut să completăm, prin aceste câteva notițe fugitive, luminoasa figură a fericitului P. Cosma, înfățișată atât de plastic, de dl Nemoianu, pentru a învedera și mai mult, generațiilor de azi și de mâine, marea personalitate a defunctului și pentru a le reaminti, îndeosebi beneficiarilor de pe vremuri a bunăvoinței și ocrotirii lui, că au față de memoria celui dispărut, datorit de recunoștință, ce-și așteaptă achitarea.

In marginea unor conferințe. *)

(Raționalizare).

În Europa anul 1918, după încheierea armistițiului, când pacea atât de așteptată s'a înfăptuit, bilanțul economic după o perioadă de ani când numai s'a consumat, în fața unei psihologii noi nu tocmai corespunzătoare unei epoci de refacere ce trebuia să urmeze, nu putea fi decât unul mediocru și cu perspective îndoelnice pentru viitor. Situația aceasta trebuia repede clarificată și semnalul unei activități febrile și intense trebuia dat. Factorii activi ai producției din principalele state europene, marii industriași, comercianți, bancheri, armatori etc. cari trec mai ușor peste principiile noi sau doctrinele teoreticienilor economiști, cu un simț mai realist, acești factori activi și-au dat seama că Europa trebuie să producă mai mult ca înainte de războiu pentru a se putea reface cât mai repede și totodată a ajunge pe marele concurent și profitor de războiu: Statele-Unite ale Americii. S'a considerat că felul de a se lucra, de a se produce de până acum, nu mai corespund și că alte procedee, alte metode sunt necesare, cu alte cuvinte se impune o totală reorganizare a economiei naționale a fiecărui stat, în tot ansamblul ei. Ideea, s'ar putea spune salvatoare, a fost aceea de a se studia și lua tocmai secretul producătorilor de peste ocean. S'a ajuns la convingerea că acest secret constă în organizarea modernă științifică a lucrului. Principiile de muncă preconizate de Taylor, aplicate de Americani cu sfințenie,

*) Am amintit și dat programul lor în no. din 13 Octombrie a. c. La aceste conferințe banca „Albina“ a înlesnit participarea unuia dintre funcționarii săi dela centrală.

i-au adus în situația strălucită de azi. Organizarea științifică a lucrului a fost botezată în Europa de către Germani: *raționalizare*, cuvânt care acum s'a generalizat și e întrebuițat pretutindeni în vechiul continent.

Care-i ținta raționalizării? Reducerea la minimum a prețului de cost. Primii Europeni cari s'au grăbit cu raționalizarea au fost marii industriași, știut fiind că în industrie prețul de cost e chestiunea cea mai importantă și cu un caracter permanent. Dar cum se reduce prețul de cost? Prin definirea precisă a scopului urmărit, prin specializare și lucrul în serie mare, prin înlăturarea sau cel puțin prin reducerea la minimum a risipei și prin formarea personalului, partea cea mai grea. În America, acum de vreo doi ani aproape și în Europa se fac studii psihotehnice cu aspirații pentru toate ramurile de activitate. Aceste studii se fac și prin mijloace psihice și cu ajutorul unor aparate speciale. Scopul constă în a îndruma pe tânăr sau pe începător către profesiunea cea mai indicată pentru persoana sa, considerându-se sănătatea, starea fizică, inteligența, aptitudinile, însușiri, apucături etc. De aici rezultă un mare câștig pentru producție. Apoi individul odată admis nu e lăsat să lucreze, mai ales în meseriile manuale, în felul său, ci după anumite norme stabilite științific prin studiarea mișcărilor descompuse ale fiecărui lucru, așa fel ca multe din mișcărilor greșite sau superflue, sunt înlăturate, rămânând numai cele absolut necesare. Cu acest sistem s'a ajuns la economii de 30% și mai mult, de exemplu cu zidarii. Lucrătorii sunt și supraveghiați, dar mai mult, lucrul lor e controlat: ce a produs, calitatea produsului, ordinea și aptitudinile. Asupra lucrătorului se fac multe notări și observațiuni și acesta (lucrătorul) cu muncă științifică și tragere de inimă poate să se ridice la o situație frumoasă. În felul acesta se explică ridicarea, din simpli lucrători la situații nebănuite. În astfel de condițiuni lucrătorul american e uimitor de bine plătit în comparație cu cel european și formează majoritatea consumatorilor produselor lor indigene. La această situație s'a ajuns prin calculul marilor industriași și nu prin forța împrejurărilor cum se întâmplă la noi cu multe, în general. Tânărul om de afaceri american se crede unul dintre cei mai capabili oameni, cu spiritul veșnic fără astâmpăr, umblă mult, cetește, se interesează, adună, compară, studiază, trage concluzii și veșnic e preocupat de concurență.

Până la organizarea modernă științifică, într-o afacere sau întreprindere, totul se reducea la contabilitate; acum locul contabilului a fost luat de organizator. O întreprindere, de exemplu în America, mergea prost, în fiecare an deficit, adică drumul către ruină. S'a recurs la ajutorul unui expert contabil reputat, care făcându-și socotelile, a aranjat astfel, ca întreprinderea să nu dea deficit și cheltuelile an de an să nu depășească profitul din vânzări; bună cale, dar în felul acesta se ajungea la o lichidare. S'a făcut apel în

urmă la un organizator. Acesta a examinat condițiunile de existență ale firmei, a studiat totul cu amănuntul, a desfăcut tot ce nu era necesar sau neproductiv, a selecționat personalul și a specializat producția, în loc de șese articole a dispus să se fabrice două din cele mai căutate, la cari s'a redus simțitor prețul de cost. Organizând astfel și producția și desfacerea, întreprinderea dacă în primul an nu a arătat profit, începând din anii următori a marcat un profit din ce în ce mai mare, în afară că s'au făcut noi investiții în utilajul fabricii.

Azi în Franța, ca și în Germania, Belgia și Italia cuvântul de ordine în lumea economică e raționalizarea, cuvânt care se repetă chiar până la obsesie. Industriașii au fost primii cari s'au gândit la aceasta, marile magazine de desfacere, alții și până când problema raționalizării a ajuns să se pună și în „bancă“. S'a pus întrebarea dacă se poate raționaliza sau nu în bancă. S'a răspuns afirmativ. Comerțul de bancă s'a spus că e un comerț ca oricare altul, unii au spus că e o industrie și deci se poate raționaliza, adecă și aici interesează prețul de cost care trebuie avut în vedere totdeauna, fie pe ansamblul operațiunilor la o unitate de timp, sau fie chiar pe secțiuni, pe servicii sau chiar pe un singur fel de operațiuni. Exact ca în industrie se poate pune întrebarea cum diminuăm la maximum prețul de cost într'o bancă.

Deși în unele state cum e de exemplu Franța, comerțul de bancă s'a practicat și se practică și azi pe specialitate: bănci de depozite, bănci de afaceri, bănci pentru agricultură etc., totuși pentru acestea ca și pentru băncile mixte, operațiunile de bancă s'au înmulțit ca varietate, creindu-se altele noi. În general se poate spune că operațiunile au ajuns foarte complexe și foarte numeroase. Aceasta e datorită și progresului civilizației, căci acum numărul persoanelor cari își regulează afacerile prin intermediul băncilor, putem spune că s'a dublat față de ce-a fost înaintea războiului. Trebuie să avem în vedere psihologia publicului de azi care-i pretențios, impacient și mai cunoscător în ale băncei ca altădată, apoi unele servicii de complezență și totodată umanitare pe cari o bancă cu pretenții e obligată să le facă, cum e de exemplu plățile de cupoane și în special cupoane de rente de stat, pe cari unele bănci din Franța le fac gratuit la sediile centrale sau cu un comision neînsemnat în raport cu cheltuelile mult mai mari pe cari le are banca cu întreținerea și funcționarea serviciului respectiv. Considerați și concurența, care nu poate fi înlăturată deși se fac convenții interbancare de tot felul. Regia unei bănce moderne absoarbe mult din profitul operațiunilor. Deci trebuie redus prețul de cost al operațiunilor, trebuie raționalizare. La săptămâna băncei și a bursei dela Paris aproape totul s'a discutat în jurul „raționalizării“, privită atât sub aspectul național social cât și sub aspectul strict profesional. Raționalizarea

bineînțeles nu poate în nici un caz forma obiectul preocupărilor unui maniac, care ar putea face mai mult rău decât bine. Raționalizarea comportă studii serioase și de durată nu tocmai scurtă. În afară de studii de amănunt și de ansamblu totodată, se poate raționaliza într'o bancă cu ajutorul 1. *mecanografiei* și 2. *personalului*.

După-cum în industrie e absolut necesar mașinismul, tot așa se poate spune că în bancă deasemenea se pot întrebuința mașinile cari să facă calcule și înregistrări. Mașinismul în bancă e ceea ce se numește azi curent „mecanografie“. Mecanografie s'a făcut de mult în bancă, fără să i se dea prea multă importanță. Mașina de scris de care nu ne-am putea lipsi azi sub nici un motiv, nu-i decât forma începătoare, elementară a mecanografiei în bancă. O dactilografă bună scrie la mașină de șapte ori mai repede un text, decât un funcționar rulinat. Să recunoaștem primirea cu totul rezervată ce i s'a făcut mașinei de scris. Costă prea mult, se strică, nu avem dactilografe etc. Azi cred că nimeni nu mai împărtășește aceste opinii și mașina tinde să fie introdusă în fiecare casă, cum e în Statele-Unite. Istoria se repetă pentru mașinile mecanografice întrebuințate în bancă. În Statele-Unite mecanografia e pretutindeni, în Europa lumea mai puțin curagioasă și-a pus întrebarea: e necesară sau nu mecanografia? Unii au fost contra alții au fost pentru și cu timpul aderenții grupului „pentru“, a sporit uimitor. Azi nu numai că s'a admis necesitatea mecanografiei, dar se studiază efectele sociale și efectele produse asupra sănătății operatorilor. Îndoiala și rezerva la introducerea mecanografiei provine din faptul că nu știu ce fel de mașini și fabricat să se introducă și apoi prețurile destul de mari ale mașinilor, Lei 100 mii până la Lei 360 mii bucata. Economia și câștigul e cu atât mai mare cu cât mecanografia e întrebuințată în cât mai multe servicii. Dar câte mașini trebuiesc și cât costă?

Cu toate acestea conferențiarilor cari au vorbit la Casa inginerilor civili, la Paris, despre mecanografie, au fost pentru. Mecanografia trebuie considerată ca o necesitate pentru câștig de timp, reducerea de personal și reducerea la minimum a greșelilor. Dl Jean Haven, din Belgia, profesor de tehnică bancară și subdirector de bancă, care a introdus mecanografia la Banca Centrală a Sambrei din Charleroi, spune că trebuie introdusă mecanografia atunci când ești convins de necesitate și nu trebuie introdusă numai din spirit de imitație sau lux. Spunea de cazul unei bănce care după doi ani avea încă mașinile nedespachetate. Dânsul a constatat o mare economie de timp prin mecanografie, dând de exemplu: emiterea și remiterea către o terță persoană a unui cec din ordinul unui client cu cont curent în bancă. Pentru această operațiune dl J. Haven considera necesar opt scrisori (avize) inclusiv cecul. Aceste documente aranjate în bloc pe hârti albe și în culori,

confectionate la tipografie cu un text special dispus, erau separate prin foi de hârtie carbonată și se loveau o singură dată la mașină. Adecă, în loc de-a se face opt piese separat, una câte una, se poate face dintr'odată. Mai susținea că prin mecanografie erorile se reduc simțitor, aproape total, evitând neplăcerile și pierderea de timp cu căutarea lor. Un alt conferențiar, coulissier de profesiune, spunea că a încercat primul să introducă mecanografia în contabilitatea operațiunilor de bursă. A avut de luptat cu greutăți mai mari ca'n bancă. Și-a studiat și aranjat bine contabilitatea sa și apoi s'a adresat pentru mecanografiere marilor case de mașini din Paris. S'a găsit una singură care să experimenteze în acest gen, firma „Elliott-Fisher”. Pentru mecanografiere trebuie să se cunoască bine felul și aranjamentul contabilității dintr'o casă și posibilitățile de funcționare cu toate combinațiunile ce se pot face la fiecare mașină. În general mai toate mașinile contabile sunt de origină americană. Toți conferențiarilor s'au ținut departe de-a recomanda cutare sau cutare marcă de mașini, pentru mecanografie, din contră au făcut câte o observație critică și au recomandat publicului să nu se lase sedus de reclamă și recomandarea meșteșugită a caselor vânzătoare.

După-cum raționalizarea se impune în toate domeniile de activitate economică, tot așa ea nu trebuie să lipsească din bancă.

Situația.

Noul guvern s'a constituit, s'au întregit deja toate înaltele posturi administrative și politice și totodată s'au fixat definitiv și listele candidărilor pentru parlament. Este important și totodată și interesant modul cum s'au soluționat aceste probleme. Dl prim-ministru a căutat, ca înaltele demnități administrative și locurile de parlamentari ale diferitelor ținuturi să fie ocupate de acele persoane, cari în ierarhia partidului național-țărănesc au avut sarcina de a le organiza și conduce politicește. Deci partidul național preluând guvernarea țării, prin aceasta nu a făcut altceva, decât a investit cu puterea executivă și legiuitoare a statului, pe conducătorii firești ai poporului, adecă pe factorii reali ai organismului politic al țării.

Am amintit acestea, să-mi pot exprima dorința, ca de aceste criterii să fie condus guvernul și în ce privește viața economică a țării. În baza acestui criteriu ar fi ca întreaga activitate economică a țării să fie lăsată în grija organismului economic, rămânând statului — în urma forțelor și mijloacelor de cari dispune — să îndrumeze, și dată fiind situația precară a noastră, să alimenteze întru câțva această activitate.

O orientare spre acest criteriu ne dictează și greșelile făcute și plătite foarte scump în perioada de timp următoare războiului. În tot timpul acesta organismul economic al țării (finanțe, comerț, industrie,

agricultură) a fost într'o continuă răsboire cu forurile administrative ale statului, de cari depindea. Activitatea oficială a acestor foruri era complectamente izolată și în continuă contradicție cu necesitățile reale și dorul de propășire a organismului economic. În loc ca factorii vieții economice să fi avut posibilitatea de a se bucura de avantajile ce le ofereau imensele nevoi (cu deosebire de materiale) ale instituțiilor statului, ei au avut de îndurat piedeci de neînvins (rechiziții, confingentări, prohibițiuni, prețuri maxime etc.) plus concurența cadrelor alimentate din belșug din bugetul statului în sarcina contribuabilului prin cari statul făcea negoț și industrie în cont propriu.

Intre lucrările urgente ale guvernului, primul loc îl ocupă problema aprovizionării regiunilor înfometate. Sunt 15 județe bântuite de foamete. Din Ardeal până în prezent numai Maramureșul a cerut ajutorarea. Întrucât s'ar afla și alte ținuturi cuprinse de mizerie pot cere și vor fi ajutate, dacă situația li s'ar dovedi gravă. Mișcarea este condusă din Ministerul de agricultură de „Comitetul central de alimentație”. În afară de acest comitet în fiecare regiune bântuită de foame se va constitui un comitet local. Distribuirea ajutoarelor se va face prin cooperative sub directul control al organelor administrative (prefecturi) și al comitetelor de mai sus. Ministerul de domenii dispune deja de fondurile necesare. Acțiunea de ajutorare privind ținuturile de peste munți, este condusă de dl subsecretar de stat Dr. Aurel Dobrescu. Vom ține în curent publicul în mod detaliat asupra demersurilor ce se vor lua.

Viața financiară este cam nervoasă, oficiul central de devize se cam luptă spre a face față plăților din străinătate. Guvernul a luat măsuri urgente pentru a pune mâna pe frânele situației. Până la punerea la punct a unor lucruri, după care urmează să înceapă o viață mai normală se cere răbdare și bunăvoință.

Bursa este staționară. În ultima săptămână numărul transacțiunilor a cam scăzut, cauzând oarecari scăderi și la prețuri. Ultimele zile Banca Națională a fost căutată. Ordinele par a fi din străinătate.

București.

Remizier.

Cassa comună de pensuni a băncilor din Ungaria.

În numărul 44 din 3 Nov. a. c. a revistei noastre am semnalat că vom reveni cu amănunte asupra știrii noastre despre cassa comună de pensuni a băncilor din Ungaria. Ne ținem de acest angajament cu atât mai mult, cu cât chestia este una dintre acele chestii cari preocupă mai mult atât conducerea băncilor noastre, cât și pe funcționarii de bancă, cari prin fondurile de pensuni existente nu-și văd asigurate zilele de bătrânețe. (Excepție fac câteva bănci mai mari).

Chestia s'a pus și la noi pe tapet de foarte mulți. Ceice nu au *dorul* de a uita o faptă bună, o mișcare sănătoasă și aduce aminte cu recunoștință despre mișcarea colegului de bancă Baboie, care pornise o agitație vie pentru rezolvirea chestiei de a asigura funcționarilor de bancă o pensie pentru zilele de senilitate. A intervenit ba una, ba alta. A venit războiul mondial, care nu admitea altă preocupare decât trecerea cât mai ușor peste acest dezastru al omenirii.

Pe timpul Consiliului Dirigent, când toate păturile sociale fuseseră copleșite de un viguros baccil de *a creia*, de *a organiza*, și funcționarii de bancă se adună în Sibiu în sala dela magistrat pentru a discuta asupra sorții corpului de funcționari de bancă. Obiectul principal de discuție a fost iar fondul de pensii. S'a hotărât adunarea de material și convocarea unui congres, care însă până aci nu s'a ținut.

Și dacă funcționăria de bancă nu a revenit asupra acestui desiderat al său atât de important, indiferența nu este a se atribui faptului că doar chestia a fost rezolvată (vezi cifrele modeste a fondurilor de pensii în bilanțele băncilor) ci, eu personal citez să afirm, că este a se atribui *spiritului de jertfă, de altruism, de loialitate a funcționarilor de bancă*, cari au înțeles că în zilele grele ale băncilor — trecerea la bilanț aur vor arăta că cifrele mari au un conținut mic — să-și lase pe planul al doilea interesele lor dând efortul lor pentru susținerea și consolidarea instituției cari le dă pâinea și de care este legată soarta lor.

Dar „nobleța obligă la nobleță“! Băncile noastre au obligamentul moral ca gestului frumos al funcționarilor să răspundă cât de curând cu înființarea fondului comun de pensii.

Sed ad rem!

Amintisem că în Ungaria s'a votat o lege (art. 40 din 1928) despre asigurarea obligatorie pentru senilitate. Ca și pe timpuri la crearea caselor muncitorești, legea obligă la înscriere și pe funcționarii de bancă. Cum însă între muncitorii manuali și funcționarii există foarte mari diferențe (felul muncii, rezistență, lefuri etc.) asociația băncilor a intervenit la guvern, care a și admis — prin dispoziție în lege — ca fondurile de pensii existente la 1 Ianuarie 1928 cu cel puțin 25 membri să poată funcționa mai departe scutindu-se de înscrierea la asigurarea de senilitate de stat. Asemenea admite legea înființarea unei Casse comune de pensii a băncilor.

Cassa comună de pensii va trebui să depună o garanție la Centrala Băncilor. Mărimea acestei garanții va fi fixată de către ministerul de finanțe și a asistenței publice. Suma cea mai mare cu care se va putea înscrie un membru este de 12.000 Pengő (360.000 Lei). Inscrierea la fond se va face pentru suma cel puțin $\frac{1}{2}$ din dotația globală anuală. Pensia totală după serviciu complet va fi de 100% din dotația globală.

Taxele anuale vor fi probabil 10% din dotație. Din aceste taxe jumătate va plăti membrul, jumătate banca. Întrucât ministrul va aproba proiectele de calculație, taxele se vor reduce la 6%. La avansări se vor face plăți suplimentare și pentru trecut pentru a asigura pensia după ultimul salariu.

Cassa comună de pensii va fi condusă de un comitet autonom compus din delegații băncilor și a funcționarilor membri. Ministerul asistenței publice va exercita dreptul de control nemijlocit.

La înscrierea membrilor, se pot primi ca bază și un număr de ani servicii anteriori cu îndreptățiri la pensie. Maximul acestor ani însă nu va putea fi mai mare ca 20.

Asociația băncilor a trimis chestionare tuturor băncilor. Până acum au înaintat chestionarele 170 bănci (cu mai puțin ca 25 membrii la fond) având 1080 funcționari membri la fondul de pensii. Fondurile de pensii a acestor 170 bănci se cifrează la 2,231.000 Pengő (cam 60 milioane Lei), ceea ce denotă că și fondurile de pensii a băncilor din Ungaria stau cam pe același nivel ca fondurile noastre.

Dupăce vor sosi toate chestionarele se vor face calculațiunile de lipsă și se vor întocmi regulamentele.

Timpurile mai bune, cari sperăm să urmeze, trebuie să aducă cu sine și împlinirea dorințelor juste a funcționarilor noștri de bancă: *fondul comun de pensii a funcționarilor de bancă*. V. C.

Chestiunea băncii „Ardeleana“ Orăștie

La 22 crt. s'a ținut adunarea generală extraordinară a „Ardeleanei“, convocată, precum se știe, la cererea unui grup de acționari nemulțumiți și care adunare, conform ordinii de zi, avea să se pronunțe asupra propunerii grupului Ioan I. Vulcu și soții de a retrage mandatul Consiliului de administrație și a Consiliului de censored și eventual a alege alte persoane, în aceste două consilii.

La adunarea generală, după-cum suntem informați, au participat 52 de acționari, cari reprezentau 18.222 voturi și a decurs în bună ordine și armonie.

Acțiunea pentru răsturnarea vechilor consilii, a suferit complect eșec. Gruparea I. I. Vulcu, care ceruse convocarea *adunării generale* extraordinare, nici nu s'a prezentat la adunare.

S'a convins, probabil, ulterior de nețemeinicia și natura exagerată a învinuirilor aduse conducerii și a părăsit terenul de luptă.

Constituită adunarea generală în bună regulă, acționarii prezenți în unanimitate și cu totalitatea acțiunilor, a votat încredere Consiliului de administrație și Consiliului de censored, cu excepțiunea censorului dl Dr. Ioan Solomon, în locul căruia a fost ales dl Dr. Aurel Baciu.

Asemenea s'a aprobat de adun. gen., cu unanimitatea voturilor, modificarea art. 6, 27, 31, 38 și 42 din statute, modificare propusă de Consiliul de administrațiune.

În firul raportului prezentat adunării generale, de către Consiliul de admin., s'a dat cetire și raportului revizorului expert al „Solidarității“, care în urma sugestiunii Revistei noastre, a fost invitat de Consiliu să examineze capetele de acuză ridicate în contra conducerii băncii.

Adunarea generală a luat cu satisfacție act de concluziile revizorului expert, conform cărora învinuirile aduse conducerii băncii sunt neîntemeiate, lipsite de seriozitate și anumite fapte deadreptul denaturate.

Răglementarea comerțului de devize.

În ultimele două săptămâni, Banca Națională a constatat, o urcare cu totul nemotivată, a prețului Lirei sterline pe piața noastră, dela Lei 804 la Lei 810 și cu tendință de urcare.

Aceasta urcare a Lirei sterl., precum și a altor valute forte, neavând nici un temei real, ci provenind din specula, ce se face asupra valutelor, Banca Națională pentru a înfrâna specula și a contrabalansa efectele ei păgubitoare, deprecierea Leului, a luat imediat următoarele măsuri și anume:

a comunicat tuturor băncilor din capitală și prin Sucursalele ei băncilor din provincie:

1. că le stă la dispoziție să le procure imediat pe cursul de 807 lira sterlină, toate devizele forte ce le vor fi aprobate de oficiul de control al devizelor;

2. că le obligă să vândă acele devize la cursul de 807 jumătate lira sterlină;

3. să afișeze în localurile lor, pentru cunoștința publicului, cursurile pe cari vând devizele.

Pe de altă parte toate sucursalele din provincie ale Băncii Naționale au fost înștiințate să satisfacă imediat, pe cursul arătat (807 lira sterlină), toate cererile de devize ale băncilor locale, pe baza aprobărilor date de oficiul de control.

Banca Națională apelează și la public făcându-l atent să nu plătească lira sterlină mai mult de 807 jumătate, denunțându-i pe aceia cari vând devizele la un curs mai urcat.

Concurs.

„Banca Centrală Bănățană“ s. a. din Timișoara, caută **funcționari**

cu pregătiri teoretice și praxă în afaceri bancare.

Odată cu ofertele, în cari se vor indica exact datele referitor la praxa de până aci, se vor înainta și certificatele școlare.

Postul se va ocupa imediat după denumire, eventual până la 1 Decembrie 1928.

„Banca Centrală Bănățană“
de credit, comerț și industrie s. p. a.
Timișoara.

CRONICĂ.

Decorare Majestatea Sa Regele, la propunerea guvernului (trecut), a decorat pe prezidentul Camerei de comerț și industrie din Sibiu, pe dl *Ioan Vătășan*, cu *Coroana României în grad de Comandor*.

Distincția oferită se poate considera totodată ca o recunoaștere a muncii devotate, dezvoltată de dl Vătășan timp de 3¹/₂ decenii, pe teren financiar-economic, în cadrele băncii „Albina“, pe care o conduce de prezent în calitate de director general.

Incassările statului român în primele 10 luni ale anului curent s'au cifrat cu Lei 25,242.600,000, din totalul evaluărilor bugetare pe 1928 cu Lei 38,350.000,000. Față de perioada corespunzătoare a anului 1927 totalul încasărilor prezintă o reducere de Lei 2,547.600,000. Cifra cea mai importantă a încasărilor a arătat Impozitele indirecte cu aproape 9 miliarde.

Statistica impozitelor directe, publicată de Direcțiunea statistice din Ministerul de finanțe, prezintă totalul venitului impozabil pe 1927 cu Lei 73,871.812,551 la care sumă au contribuit:

1. Proprietatea agricolă	13,129.550,592
2. Proprietățile clădite	7,084.086,285
3. Comercianții și industriașii impr. cu imp. compl.	13,814.851,164
4. Profesiunile libere, etc.	3,859.010,195
5. Global	35,984.314,315

Față de 1926 totalul general al venitului impozabil a crescut cu Lei 32,500.000,000 rotund.

Impozitul total a fost în 1927 Lei 8,016.307,092, cu aproape 4 miliarde mai mult ca în 1926. Cea mai mare sumă Lei 2,617.000,000 au plătit-o comercianții și industriașii. Apoi proprietatea agricolă Lei 2¹/₂ miliarde rotund.

Comisarii guvernului dela întreprinderile particulare vor fi revocați de guvern.

Știrea, dacă se va confirma va face cea mai excelentă impresiune la întreprinderile interesate și la public, căci instituirea acestor comisari a fost resimțită pretulindenea ca o măsură vexatorie, fără nici un rost, ca o sinecură mai mult.

Numerele indicii pe Octomvrie a. c. Conform datelor statistice publicate de „Argus“ în Octomvrie a. c. s'au scumpit: alimentele de 58·42 ori, față de prețul din Aug. 1916. Imbrăcămintea de 70·24 ori iar diversele de 37·76 ori. Media prețurilor tuturor mărfurilor este de 55·47 ori mai mare în Octomvrie 1928, contra 54·75 ori în Septemvrie 1928, arătând dela o lună la alta o creștere de 1⁰/₁₀.

Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României

Extragem din ultima situațiune sumară, dela 10
Nov. a. c., a Băncii Naționale următoarele poziții:

Activ	Lei
Aur monete și lingouri, etc.	7.539,803.976
Argint și diverse monete	7,520.962
Portofoliul român și străin	9.329,922.151
Imprumuturi pe efecte publice, warante etc.	882,406.060
Centrala Băncilor Populare și Coope- rativelor de producție și consum	1.967,033.143
Casele de împrumut pe gaj agricultorilor	196,757.551
Conturi curente	2.880,885.505
Datoria Statului	10.678,975.705
Efecte publice	280,794.883
Imobile	324,367.194
Conturi de valori	1.140,268.956
Conturi diverse	3.206,395.882
Totalul activelor	38.599,891.736

Pasiv

Capital	100,000.000
Fonduri de rezervă diverse	656,265.921
Bilete B. N. R. în circulațiune	22.003,956.726
Beneficiul net al semestrului I	62,468.925
Conturi curente și recepise la vedere	1.356,978.328
Conturi diverse	4.824,723.073
Ministerul Finanțelor.—Bonuri de tezaur	6.623,713.333
Ministerul Finanțelor.—Fond de lichidare	2.735,409.767

Efecte și alte valori de restituit

Efecte și alte valori în depozit și păstrare	2.130,811.141
Bonuri de tezaur în gaj p. Imprum. Statului	6.609,620.000
Efecte și alte valori în gaj	4.558,176.914

Taxa:	Scout	6%
	Dobânda	7%

Cursul Valorilor la București la 22 Noembrie 1928.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	180—200
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	97—100
Scris Rurale	5	58—59
Scris Urb. București	5	56—56 ¹ / ₄
Scris Urb. Iași	5	55—55 ¹ / ₄
Comuna București	4	60—65
Comuna București	5 ⁰ / ₁₀	70—75
Imprumutul Național 1916	5	74—76
Imprumutul Unirii 1919	—	65—65 ¹ / ₄
Imprumutul Refacerii 1920	5	63 ¹ / ₂ —64
Renta împrumutării	5	59—59 ¹ / ₂
„ 1903 original	5 ⁰ / ₁₀	140—150
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₁₀	90—95

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	12500—12550
Marmorosch Blank & Cie	500	1540—1550

	Val. nom.	Cursul
Românească	500	1080—1090
De Scout pui	500	960—970
Comerc. Română	500	430—435
Credit Român	500	1850—1900
Generală	500	1240—1250
Viticolă	500	770—780
Comerț Craiova	500	480—490
Com. Ital. și Rom.	500	1000—1025
Albina Sibiu	500	850—870
Carpaților	500	1100—1150
Franco-Română	500	400—410
		330—340

ASIGURĂRI

Dacia-România	2000	7200—7300
Națională	500	1250—1300
Generală	500	2800—2900
Agricola	500	1100—1150
Steaua României	500	950—1000
Prevederea	200	290—300
Soc. Urania	1000	2200—2300

PETROLIFERE

Steaua Română	500	1880—1900
Astra Română	500	3375—3400
Speranța opt.	500	1450—1500
Speranța pui	500	850—900
Petrol Blök	500	410—415
Petrolul Rom. opt.	500	970—980
Petrolul Rom. (pui)	500	550—560
I. R. D. P. opt.	500	550—560
I. R. D. P. III vârs.	500	450—460
Concordia	250	1730—1750
Creditul Minier	500	1300—1310

DIFERITE SOCIETĂȚI

Reșița	500	895—900
C. Tramv. Buc.	500	1190—1200
Govora-Călimănești purtător	200	250—260
Govora-Călimănești nom.	200	250—260
Cartea Românească	500	410—420
Creditul Technic purt.	500	480—490
Creditul Technic nom.	500	480—490
Letea opt.	500	1000—1010
Clădirea Românească	500	930—940
Mica ex. cup.	500	715—720
Carpațina	500	1010—1020
Credit Industrial	1000	1010—1020

MONEDDE EFECTIVE

Dolari	166·00—166·50
Sterline	810—813·—
Lirete	8·73—8·78
Cor. cehe	4·92—4·96
Franci francezi	6·55—6·60
Franci belgieni	4·60—4·83
Franci elvețieni	32·10—32·40
Mărci germane	39·30—39·80
Zloți	18·50—19·—
Șilingi austr.	23·55—23·75
Pengő	29·15—29·35
Dinari	2·90—2·95
Leva	1·22—1·24
Drachme	2·13—2·16
Lire otomane	86—87·—
Napoleon	650—660·—